FORM FOUR CLUSTER KCSE MODEL 7

KISWAHILI PAPER 1 ANSWERS

1. UFAHAMU (Alama 15)

1.
1. Ponografia/Athari za ponografia n.k (alama 1)
2. Vijana hushawishika zaidi.Huathiri/huharibu akili au hisia na badala ya kuzingatia(masomo huzingatia mambo machafu alama 2)
3. Vijana huiga wanayoyaona na kusikia k.m

(i)Hushawishiwa kuingilia shughuli za ngono mapema

(ii)Kuiga mitindo mibaya ya mavazi yanayoanika uchi wao

(iii)Kuandama tabia mbovu kama ushoga,ubasha na usagaji

(iv)Huiga lugha,ishara na miondoko inayohusiana na ngono(alama 4x1=4)

4. Kupoteza mheko wa kawaida na kugeuzwa kuwa mtazamaji wa ponografia(al 2)
5. (i)Kuongeza ufahamu wa umma wote kuhusu uovu wa picha hizi

(ii)Watu wazima wawajibike ili walinde vijana kutokana na athari hizi

(iii)Wenye midahilishi,video na sinema wasiwaruhusu vijana kutazama uchafu huu (zozote 2x1=2)

6. (i)Kuweka sheria za kuzuia utengenezaji na usambaji wa upungufu huu

(ii)Hatua kali zichukuliwe kwa wanaovunja sheria hizi

(iii)Serikali na mashariki yamidahilishi yajumhike kutambua chanzo cha taka hizi kisha wanaohusika wakabiliwe ipasavyo (zozote 2x1=2)

7. (i)Picha/filamu za watu walio uchi (alama 2)

(ii)Uchafu /chafuMakosasarufi hadi ½x10=5

Hijai hadi½x6=3

2. UFUPISHO (Alama 15)

2.
1. **Ukizingatia taarifa uliyoisoma,fafanua athari za mfumko wa bei kwa wannchi(maneno 35)**

- Raia nchini wanalala njaa
- Wananchi kutumia nusu ya mapato yao kununua chakula
- Gharama ya maisha imepanda
- Familia nyingi zimeingia katika lindi la umaskini
- Wengi hawawezi kumudu bei ya bidhaa muhimu. **Hoja 5x1**

b)Eleza mambo muhimu anayoyazungumzia mwandishi katika aya za mwisho nne(maneno 55-60)

- Serikali haina uwezo wa kudhibiti vyanzo vya ongezeko la bei
- Inapaswa kupanga mikakati Fulani ili kukabiliana na hali hii
- Wanasiasa wanapiga siasa bila kujali masilahi ya kimsingi ya wananchi
- Baa la njaa limekuwepo na lipo nchini
- Familia nyingi zimeathirika kwani zinashindwa kumudu bei ya bidhaa

- Ondoa½ a;lama kwa kila kosa jipya la sarufi hadi alama 3
- Ondoa ½ alama kwa kila kosa jipya la hijai hadi alama 3(utiririko 2)

M a-5

3. MATUMIZI YA LUGHA (Alama 40)

3. a. (i)Ni vikwamizo√ 1
(ii)Ni vikwazo vya meno na mdomo√1
B Silabi funge huishia kwa konsonanti√ 1
k.m mtu√ 1 au labda au kabla
C (i)Ki' ya masharti √1
(ii)ta'- wakati ujao √1
D Aliangua √1
E Mtu aliyetukaribisha½ alitutambia½ hadithi ambayo alitambiwa½ na jirani wake
au Mtu aliyetukaribisha½ alitutambia½ hadithi aliyotambiwa½ na jirani wake(Jumla alama 3)
F Mti iyo hiyo mulionayo ndiyo tuliyoipanda.
(Akikosa sehemu moja akose alama nzima)
G Tosa-Kitenzi k.m Tosa majini (al 1)
Tosa-Kivuvimishi k.m Tunda tosa (al 1)
H Madhara
I Chai - I-I√1
Waraka – U-ZI√1
J Ukuta wa chumba chake uliangushwa na upepo (1 mk)
K Poa ni mnyama
ni kuenda juu/angani
Kutoa kitu kwa mwingine
Ondoa magamba ya samaki
Chukua baadhi ya makaa ya moto
(1x1 =alama 1)
L Amri
Kauli/taarifa/ujumbe
Swali 2x1=Al 2
M Fanya mtihani wa Kiswahili!
(Aweke alama ya kihisishi)√ (al 1)
N Kutoa maelezo ya ziada k.m
Kuonyesha mabadiliko ya ghafla
Kuonyesha ni nani aliyesema maneno Fulani(Hoja 2x1=2 mks)
Tuta safiri√√ leo jioni''wageni walisema
√ Wageni walisema a ''√Tuta√safiri leo√ jioni'√' (al 3)

P

S✓½				
KN			KT✓½	
N✓½	V✓½	Ś✓½	T✓½	N✓½
Mwanafunzi	Hodari	anayechezea shule ya Hekima	amepewa	Zawadi

Mwanafunzi Hodari anayechezea shule ya Hekima amepewa Zawadi
Q Wakati-k.m mpaka jioni 1x1=(al 1)
Kiwango –k.m mpaka pomoni 1x1=(al 1)
(kadiria sentensi ya mwanafunzi)
V Mahali; k.m Aishipo pana nyoka al 1
Wakati maalum k.m Anapovua samaki wengi hupata pesa nyingi
(Kadiria sentensi za mwanafunzi)
S (i) Nafsi (al 1)
(ii) Ukubwa al 1
T A√½ nafsi/ngeli√½
wa√½ A-unganifu√½ (Jumla al 2)
U K.m Mwalimu aliyewafundisha ametuzwa.√al 1
Mwalimu ametuzwa-Kishazi huru √ al ½
Au Ametuzwa-Kishazi huru
Mwalimu aliyewafundisha-Kishazi tegemezi√ al ½
Au aliyewafundisha-Kishazi tegemezi
(kadiria sentensi za mwanafunzi

4. ISIMU JAMII (Alama 10)

4. a)

a) Kuwepo kwa vipindi vya redio na runinga ambayo huhimiza matumizi ya lugha sanifu
b) Uchapishaji wa matumizi ya lugha sanifu
c) Juhudi za kutumiwa kwa lugha katika vikao mbalimbali.
d) Juhudi za taasisi ya elimu za kusambaza nyenzo za kufundisha lugha
e) Kupiga vita vilugha vinavyoibuka k,v sheng'
f) Ufadhili wa miradi ya utafiti
g) Kuandaa walimu na wataalamu wa Kiswahili
h) Kunyanyua hadhi ya Kiswahili
i) Kuweka Kiswahili kwenye kompyuta.
Hoja zozote 4x1= al 4

b)i)Isimujamii ni taaluma/sehemu ya isimu inayochanganua uhusiano ulipo baina ya lugha na jamii (al 2)

ii)Isimujamii hushughulikia

- Mambo yanayojitambulisha katika makundi
- Hisia za wanajamii kuhusu lugha na hadhi mbalimbali wanazozipa ▪ Maswali ya lugha za taifa lugha rasmi na lugha za kimataifa
- Swala la mazingira na jinsi yanayoiathiri lugha katika hali ya mundo na matumizi yake
- Jinsi maadili ya jamiii yanayoiathiri lugha
- Muktadha na hadhira husika

Hoja zozote 4x1=al 4